

PLANETA NOASTRĂ

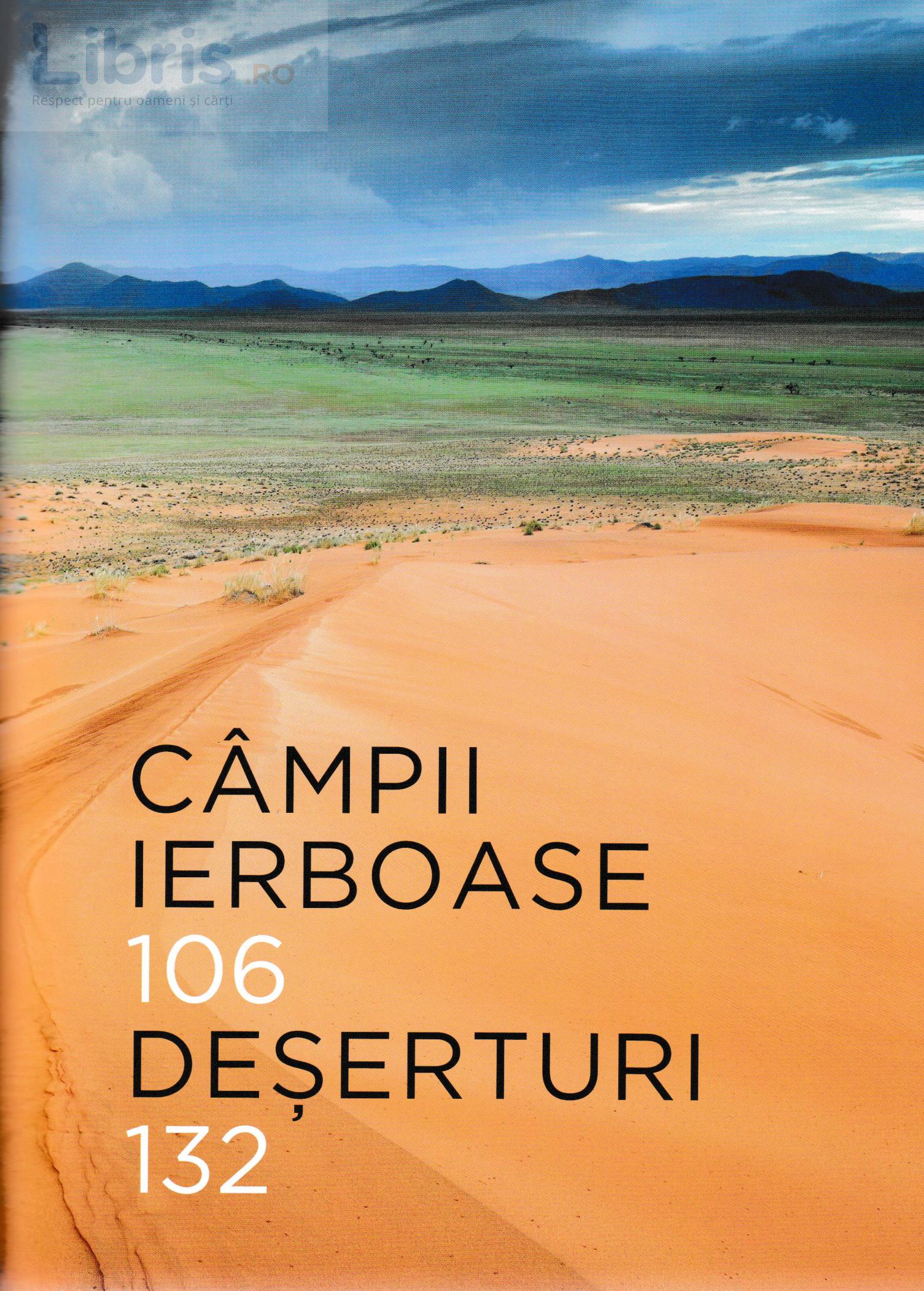
ALASTAIR FOTHERGILL și KEITH SCHOLEY,
împreună cu FRED PEARCE

Cuvânt înainte de DAVID ATTENBOROUGH

**LUMI
ÎNGHEȚATE
22
APE DULCI
64**

**CÂMPII
IERBOASE
106
DEȘERTURI
132**

**PĂDURI
148
JUNGLE
188**

APE COSTIERE
230
ÎN LARGUL
MĂRII
266

NE AFLĂM ÎN PROPRIUL PUNCT DE COTITURĂ, CÂND AM CONȘTIENTIZAT, ÎN SFÂRSIT, STAREA PRECARĂ A LUMII NOASTRE

PAGINA OPUSĂ

LINIA DE DEMARCAȚIE

Un camion transportă bușteni de eucalipt tăiați dintr-o plantație ce traversează pădurea tropicală virgină din bazinul Amazonului, în Brazilia. Un eucalipt hibrid care are nevoie de numai șapte ani pentru a crește la dimensiunea potrivită pentru a fi tăiat a fost introdus în Brazilia în anii 1990, oferind o alternativă la defrișarea pădurilor amazoniene – acest mare regulator climatic și „absorbant“ de carbon. Reversul medaliei este că plantațiile de eucalipt se bazează pe utilizarea intensă a îngrășămintelor chimice și nu pot găzdui decât în mică măsură sau deloc flora și fauna native.

Acest haos domestic poartă, pentru specialiști, un nume: Antropocen. Este o epocă în care peste șapte miliarde de *Homo sapiens* au devenit forța motrice a naturii. Am secat aproape toate zonele umede, am tăiat aproape toate pădurile, am arat aproape toate câmpurile ierboase, am ridicat baraje pe aproape toate râurile, am mutat mii de specii de colo-colo, am luminat bezna, am topit ghețari, am ridicat nivelul mării, am dat putere uraganelor, am alterat anotimpurile.

Timp de aproape 200 000 de ani am fost la cheremul naturii care decidea dacă și cum supraviețuam. Acum avem impresia că putem să decidem noi dacă natura va supraviețui sau nu, și dacă da, cum. Beția puterii a fost cât se poate de plăcută. Ne-a încântat să considerăm natura o frontieră pe care să o cucerim și să o dominăm în marșul nostru triumfal spre dominația absolută. Însă, dacă vom continua în acest ritm, răzbunarea naturii nu se va lăsa așteptată. Am construit o civilizație fragilă ce depinde fundamental tocmai de lucrurile pe care părem porniți să le distrugem – climă stabilă, sol fertil, aer respirabil și resurse de apă la îndemână. Tehnologia nu poate înlocui sistemele ce susțin viața pe planetă. Ea este casa noastră și nu natura este fragilă, ci noi.

Mai există speranță. Ne temem, pe bună dreptate, de punctele de cotitură ale sistemelor naturii, ce pot destrăma legăturile care fac să funcționeze ecosisteme naturale și pot adânci planeta într-o stare căreia nu suntem pregătiți să îi facem față. În același timp, ne aflăm în propriul punct de cotitură, când am conștientizat, în sfârșit, starea precară a lumii noastre.

La începutul secolului XXI ne aflăm într-un moment unic al istoriei planetei și speciei noastre. Daunele pe care le-am provocat sunt uriașe. Însă acum ne-am dat seama și, pentru scurt timp, avem ocazia de a repara ceva. Avem ocazia de a face curățenie și de a repara înainte să se ducă totul de râpă.

Până la sfârșitul acestui secol s-ar putea să fim mai mulți cu trei miliarde. Provocarea este, aşadar, cât se poate de clară. Trebuie să satisfacem nevoile de bază ale unei populații de 10 miliarde de oameni, poate mai mulți, să ținem clima în frâu și să-i lăsăm naturii suficient spațiu ca să se revitalizeze și să prospere.

Și e posibil. Oamenii pot fi uneori niște hedoniști egoiști, însă, față de alte specii, avem capacitatea de a coopera, de a ne gândi la ziua de mâine și la binele generațiilor viitoare. Chiar și de a fi altruistă. Poate că nu avem egal în a face lucruri rele, dar fără egal ne este și abilitatea de a analiza ce facem și de a schimba ceva.

lib

Respect our planet's canopy

RIO

**DEASUPRA
SPRE ADĂPOST**

Tigru bengalez mascul surprins de o cameră ascunsă într-o pădure din zona muntoasă din centrul Bhutanului. World Wildlife Fund (WWF) consideră acest corridor împădurit o legătură importantă între zone protejate. Fotografia a confirmat teoria și a adăugat încă un exemplar populației de tigri cunoscute în Bhutan, care este acum de peste 100 de exemplare. Un alt efect a fost elaborarea unor planuri pentru menținerea acestui corridor de trecere între rezervații, care să ajute la creșterea populației.

Această carte nu este doar portretul unei planete în pericol, ci și al unei planete ce poate fi salvată. Este un omagiu adus rezistenței naturii și forței sale de a merge mai departe, în ciuda dezastrului. Zonele polare continuă să stabilizeze climatul global, deșerturile continuă să fertilizeze păduri și oceane, iar junglele și munții aduc ploaie în zone de câmpie. Cartea de față este și o recunoaștere a limitelor acestei puteri de adaptare. O acceptare a faptului că legăturile ce permit uluitoarea varietate a vieții pe Pământ pot deveni o vulnerabilitate. Dacă aceste legături vor fi tăiate, totul se va prăbuși.

Prin urmare, această carte este un ultim apel la acțiune – la o amplă restaurare ecologică pentru a face posibilă regenerarea naturii. Iar această acțiune trebuie să înceapă imediat. Lansăm apelul în speranță că nu este prea târziu și că o astfel de misiune nu e doar posibilă, ci și vitală pentru interesele umanității.

Vestea bună e că o planetă cu un echilibru natural restabilite este o planetă care ne va oferi o viață mai bună nouă, îngrijitorii ei proaspăt reabilitați. Va fi o planetă unde se va restabili ceea ce economiștii numesc „capital natural“. Unde oceanele și solurile mustesc de bogătie, unde atmosfera e respirabilă, iar clima e stabilă și previzibilă.

Nici o corporație cu planuri de viitor nu își epuizează resursele, nu își golește depozitele și conturile bancare. Iar dacă dorim să avem un

viitor, nici noi nu putem folosi astfel planeta. Gata. Până aici. În capitolele următoare vom porni într-o călătorie printre diversele tărâmuri biologice ale planetei și vom scoate la iveală exemple fără precedent ale distrugerii provocate de mâna omului. Vom vedea cum am distrus multe dintre ciclurile naturale ce stau la baza sistemului de susținere a vieții pe planetă. Urmând traseul realizatorilor seriei de filme *Our Planet (Planeta noastră)*, vom colinda lumea-n lung și-n lat, de la jungle tropicale în continuă scădere până la oceane afectate de pescuit excesiv, de la calota glaciară în curs de topire la câmpii deșertificate, de la râuri care nu mai curg liber până la însăpătătoarele schelete albe ale fostelor recife de corali, cândva pline de pești.

Sunt distrugeri de nivelul extincțiilor în masă din erele trecute, comparabile cu efectele coliziunii dintre Pământ și asteroidul care a dus la dispariția dinozaurilor. Veți regreta amarnic tot ce s-a pierdut definitiv, dar vă veți minuna, totodată, de tot ce a rămas și de capacitatea incomensurabilă a naturii de a se regenera, de a se adapta și de a evoluă. Pădurile pot crește la loc dacă vor avea această șansă. Solul se poate reface. Râurile își pot urma din nou cursul. Câmpii pot reînverzi din nou, chiar dacă s-au deșertificat. Resursele de pește pot Renaște. Iar speciile pe cale de dispariție, de la balene la insecte, își pot reveni.

Această carte arată cum îi putem oferi o șansă naturii și cum am pus lucrurile în mișcare, cel puțin uneori. Știm cum să corectăm schimbările climatice, cum să reciclăm și cum să protejăm flora și fauna. Procesul de refacere a sălbăticiei este posibil și chiar se întâmplă, până și în cele mai neașteptate circumstanțe. Iată un exemplu – revenirea lupilor, a râșilor și a urșilor în zonele din apropierea sarcofagului de la centrala nucleară de la Cernobîl. Chiar dacă terenul e în continuare radioactiv, absența omului a oferit naturii o ocazie devenită, între timp, cel mai amplu proiect de refacere a vieții sălbatic din Europa.

Lumea nu va mai fi ca înainte. Odată pierdută, inocența nu se recapătă. Mare parte din ce a fost cândva pur a fost întinat. Însă natura încă nu se dă bătută. Noi credem că procesele naturale se pot reface, că resursele pot Renaște, iar viața sălbatică se poate recupera. Pentru că vesteau bună e că această planetă e a noastră și o putem vindeca.

NATURA ÎNCĂ NU SE DĂ BĂTUTĂ. NOI CREDEM
CĂ PROCESELE NATURALE SE POT REFACE, CĂ
RESURSELE POT RENAŞTE, IAR VIAȚA SĂLBATICĂ
SE POATE RECUPERA. VESTEA BUNĂ E CĂ ACEASTĂ
PLANETĂ E A NOASTRĂ ȘI O PUTEM VINDECA

PAGINILE URMĂTOARE

MAREA SPERANȚĂ ALBASTRĂ

O balenă albastră și puiul ei plutesc în apropiere de coastele Mexicului. Decimată în secolul trecut de vânătoarea intensă, această balenă pe cale de dispariție – cel mai mare animal care a trăit vreodată – proliferează din nou. Vor mai trece multe decenii până când populația balenelor albastre va ajunge să se apropie măcar de numărul de dinainte. Dar, cu protecție la nivel internațional și dacă principala sa sursă de hrana, krillul, va continua să existe din abundență, sunt speranțe că marea balenă albastră se va bucura de o revenire.

Libris .ro

Respect pentru oameni și cărți

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

LUMI ÎNGHEȚATE

„Toate ecosistemele au de suferit de pe urma impactului negativ al schimbărilor climatice, dar nicăieri acestea nu se manifestă atât de clar ca în cele două regiuni polare. Lumile noastre înghețate nu mai sunt la fel de înghețate cum ar trebui să fie. În Arctica, am depășit stadiul în care asistăm, pe timp de vară, la efectele vizibile ale topirii: suntem martorii unei reduceri semnificative a calotei glaciare chiar și în timpul iernii, ceea ce duce la creșterea temperaturii globale. În Antarctica, straturile de gheață de pe uscat se topesc în profunzime și încep să afecteze curentii oceanici și climatul global. Dar ce se întâmplă la poli nu rămâne la poli. Nu putem să stăm pur și simplu cu mâinile în sân când dispare criosfera. Trebuie să ne asumăm responsabilitatea ce ne revine, ca generație, și să acționăm urgent asupra schimbărilor climatice.“

CHRISTIANA FIGUERES

partener fondator al Global Optimism și organizator al programului Mission 2020

GHEAȚA PLUTITOARE ESTE BAZA UNUIA DIN TREI CELE MAI PRODUCTIVE ECOSISTEME ALE PLANETEI, UN SERENGETI POLAR CARE HRĂNEȘTE PINGUINI, BALENE SI ALTE VIETĂȚI

PAGINA OPUSĂ

SALT SPRE VIAȚĂ

Un pinguin Adélie țășnește din apă, la timp ca să evite o focă-leopard ce stă la pândă pe marginea banchizei. Pe termen lung, îl pândește însă un pericol mai mare - încălzirea oceanelor și a uscatului. Aceasta îi va afecta locurile de cuibărit, va aduce topirea timpurie a zăpezii și ploi fără precedent, și va reduce cantitatea de krill și de pește.

PAGINILE ANTERIOARE

COLONIE DE PINGUINI REGALI

Parte a coloniei de reproducere a pinguinilor regali din golful St Andrews, pe insula subantartică Georgia de Sud. În golf se înghesuează peste 300 000 de pinguini regali. Iernile relativ calde de pe insulă îngăduie puilor să supraviețuiască aici peste iarnă.

PAGINA DE DESCHIDERE

SPECTACOL AL GHETII

Un petrel de Cape la vânătoare de krill trece razant pe deasupra valurilor în dreptul unui aisberg în strâmtoarea Gerlache din Peninsula Antarctica.

PAGINILE URMĂTOARE

ERBIVORE ÎN GHEAȚĂ

Krillul, care se hrănește cu fitoplanctonul de pe partea inferioară a banchizei, în largul insulei Georgia de Sud, oferă hrană pentru majoritatea vietuitoarelor antarctice, inclusiv pentru pești, pinguini, foci și balene. Dacă populația de crustacee ar scădea semnificativ din cauza pescuitului excesiv, acidității oceanelor sau a reducerii gheții de pe mare pe timp de iarnă, de care depind, consecințele pentru alte vietăți marine ar fi foarte grave.

La îndepărtatul și înghețatul pol sudic al planetei, pe țărmul marelui continent de gheată Antarctica, primăvara este un moment al reînnoirii și renașterii. Începe cu topirea întinderii vaste a mării de gheată care dublează, pe timp de iarnă, suprafața Antarctică. Apoi vizitatori încep să vină la țărm de pe gheată. Pinguinii Adélie sunt primii și cei mai numeroși. Cel puțin opt milioane sosesc în octombrie după ce și-au petrecut iarna australă în mare, hrănindu-se.

Ajung pe teritoriul acoperit de gheată în diverse puncte și urcă până când găsesc petice de pământ neacoperite de gheată, unde să își poată face cuib. Unii au parcurs distanțe uriașe, pe apă sau pe banchize, din zonele de iernat până la destinație. Se adună cu sutele de mii în aceste zone unde terenul nu e acoperit cu gheată. Odată ce și-au făcut cuib, masculii și femelele clocesc ouăle cu rândul. Tot cu rândul se ocupă și de hrănirea puilor, ieșind pe mare după krill, pește și calamar.

Pinguinii Adélie și pinguinii imperiali, înalți de peste un metru, sunt singurii pentru care „acasă” înseamnă Antarctica – cel mai rece, cel mai uscat, cel mai sălbatic și cel mai înalt continent al planetei. Alte trei specii de pinguin se reproduc în capătul Peninsulei Antarctica, unde condițiile sunt mai blânde. Antarctica este o masă de uscat înghețat, aproape de mărimea Rusiei, înconjurată de ocean și acoperită în ultimii 20 de milioane de ani de gheată cu grosime de până la cinci kilometri. Este izolată de restul lumii de vânturi puternice și de un curent oceanic care înconjoară furtunosul Ocean Sudic. Continentalul înghețat nu se dezgheață, nu se schimbă prea mult și nu este o bună gazdă permanentă pentru mamifere terestre, inclusiv pentru oameni. Așadar, cum supraviețuiesc pinguinii Adélie iernilor crunte de pe continent, când temperaturile pot ajunge la -80°C ? Răspunsul este că nu supraviețuiesc. În schimb, iernează pe apă, printre sau dincolo de sloiuri.

Apele Oceanului Sudic sunt calde în comparație cu frigul necruțător al continentului. Deși Antarctica este acoperită în mare parte de gheată, gheata plutitoare este baza unuia dintre cele mai productive ecosisteme ale planetei, un Serengeti polar care hrănește pinguini, balene și alte vietăți. Motivul – în fisurile sale și dedesubt trăiesc alge marine. În întreaga regiune, aceste pelicule subțiri se ridică la miliarde de tone – hrană pentru abundența vieții marine. Aceste alge ale gheții sunt echivalentul marin al câmpilor terestri. Ele sunt principala hrană pentru krillul arctic, unele dintre cele mai numeroase creațuri ale planetei.

